

SÜMEG ÉS VIDÉKE

(SÜMEG-SZENT-GRÓT.)

TÁRSADALMI HETILAP.

A SÜMEGVIDÉKI GAZDAKÖR ÉS A SÜMEGI NÉPBANK HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési árak:		Felolvasó szerkesztő:		A lap szellemi részét illető közleményeket a szerkesztőséghez kérünk. Előfizetési pénzek Horvát Gábor könyvnyomdájába küldendők. Kéziratokat nem küldünk vissza.
Egész évre	8 kor.	ÉLES KÁROLY.		
Fél évre	4 kor.	Leptulajdonos és kiadó:		
Negyed évre	2 kor.	HORVÁT GÁBOR.		
Egyes szám ára 20 fillér.				

A zárópa.

A cukor, amit a nap heve a szőlőbogyóban fejleszt, erős forrongás közben szeszé alakul át. A szesz, ami fölös mértékben az emberi szervezetbe jut, hasonlóan erős forrongás közben szenvedelmekké változik. De milyen különbség a két forrongás között! Amaz a piszkos, vastag must salakját a fenékre csapva, kristálytisztá folyadékot produkál. Emez legyűrve a nemes érzelmeket, fölkarolja a salakot s a vad, nemtelen indulatok szennyes árjával önti el a lelket.

De nevezzük nevén a gyereket! A részegség, a szesz okozta testi és lelki forradalom, legyőzi az emberben az embert és urrá emeli rajta az állatot. Az ész elveszti a gyepőt s a fékevesztett indulatok vadul törnek elő. A józanság elpárolog, helyét köd foglalja el, vastag nehéz köd s megüli az agyat, a szívet, a lelket. A szemek elhomályosodnak, vérágra borulnak. A tisztá látás, az okos számítás, a cselekedetek józan megfontolása, a következmények előrelátása mind elmerülnek ebben a vastag, nehéz ködben, a részegség ködében. A szenvedelmek a villám erejével száguldanak át a testen, a lelken s ahová lecsapnak: ott rombolás, sirás és jajgatás támad nyomában. Anyagi és erkölcsi javak jutnak tönkre pillanatok alatt; gyakran az élet s legdrágább kincse: a becsület semmisül meg örökre.

Azután hiába a bánkodás: a megtörténtet meg nem törtéنتté tenni már nem lehet.

Most szüret után, mikor az új bor forrong, forrnak tőle az emberi szenvedelmek is. Forrnak piszkosan, vadul s törnek-zúznak fékezhetetlenül.

Néhány éve, hogy Sümege is kitérnek békóikból. Vasárnap estétől szinte hajnalig bortól, pálinkától gőzölgő kisebb-nagyobb csapatok járnak az uccákat, ordító nótaszóval verik föl az uccák csöndjét, durva káromkodással szentségtelenítik meg az Úrnak napját. És a bortól, pálinkától izgató hangulat a tüzes ifjúi vért olyan cselekedetekre ösztökéli, amelyeknek folytatása a bíróság előtt következik s a börtönben nyer befűzést.

A mult vasárnap is egész kocsmai és uccai harcok voltak, fölverve a békés lakók nyugalmát. Vértörtök jelezték a harc színhelyét s a csata áldozata több szurással testében most is nyomja az agyat a jó szerencse lesz, ha sebeiből föláll.

Évről-évre minden össze, minden télen ismétlődik az új bor erejének és a fölzaklatott szenvedelmeknek ez a romboló tusája. Ideje már, hogy arra hivatott hatóságok keményen utját állják. Annál is inkább, mert ezek a féktelen kitérések mindig mélyebb és mélyebb medret vájnak maguknak, egyre gyakoribbak és egyre hevesebbek lesznek.

Első teendő volna, hogy az alkalmat vonják el ezektől a kicsapongó elemektől. Alkalom szüli a tolvajt. A hatóság tehát szorgosan gondoskodjék róla, hogy az előirt zárórat pontosan tartsák meg. Ma senki sem ügyel erre. Isznak,

dorbézolnak, kurjongatnak, lármáznak, ameddig tetszik s ameddig jól esik. Ime illusztrálásul egy eset: Sümegei úri embernek egyik szombat estéjén Csabrendekre kellett átmenni. A mészgyár szamaras és mulás fuvarosai már mind bennt ittak a vendéglőben, a nyomorult állatok pedig, amelyek egész héten át igazán keserves munkát végeznek, befogva ott állottak sorjában az uccán és a vendéglő udvarán. Nevezett egyén éjjel után két órakor tért haza s — a szegény pára állatok még mindig ott álltak befogva, míg gazdáik odabent a meleg szobában itták a hegy levét.

Igy tartják meg nálunk a zárórat, amelyet a vármegye törvényhatósága elrendelt s ekkép engedik, hogy az alsóbb néposztály egész éjszaka ott vesztegessen heti keresetét, egészségét, munkaerejét és erkölcsét a gőzös kocsmai szobákban, gyilkoló, romlott, füstös levegőben.

Vas szigorúsággal kell ezeknek az állapotoknak véget vetni. Ma még nem késő. Ez a rákfene még nem évődött bele annyira népünkbe, hogy pár erélyes vágással s a bajt megelőző óvintézkedésekkel ki ne lehetne vágni. A bajt annál könnyebben lehet ma még orvosolni, mert városunk iparos és földműves elemeit jórészt még nem fertőztette meg ez a kór s ezek az érintetlen tisztaság elemek — hála Isten! — ma még a nagy többséget alkotják.

A város jó hírre és e jóra való tisztaságunk érdekében is kérjük a rakoncátlan elemek megzabolozását.

Régi barátok.

Irta: Szomaházi Jstván.

A műcsarnok kiállításán, a Constant Benjámin nagy vászna alatt összelálkozott két fiatal asszony. Az egyik drága testhez álló kabátot viselt, a másik olcsó köpenyét, de mindkettő bájos, rózsásarcú és jókedvű volt. Amint a vilamos ívlámpák fehér fényében fölismerték egymást, mindketten bámulva csapták össze a kezüket. Az előkelőbb örvendő így szólott:

— Te vagy! Csakugyan? Fischer Terka?

A másik, a szegényesebb, szintén kipirult az örömtől.

— Jesszusom! No nézze az ember! Szentkuthy Ida!

Nyájasan összelelkeztek, keztyűs kezüket egymásba fonták s karonfogva, de nagyon izgottan sétáltak föl, meg alá a teremben.

— Hát te Pesten vagy? — Kérdezte Szentkuthy Ida kíváncsian.

— Oh már áprilisban 9 éve lesz A te esküvőd után már félre én is férjhez mentem. Azóta csak egyszer voltam Váradon, — akkor, midőn az anyuskámat eltemettük.

— Hát a szegény Lina néni meghalt?

A fiatal asszony, akit a másik Fischer Terkának szólított, csendesen a szeméhez emelte a zsebkendőjét.

— Már öt esztendeje. Édes apa azóta itt lakik velünk együtt.

A két asszony valaha elválhatatlan barátok voltak; tizenhétéves korukig úgyszólván együtt nevelkedtek. Szentkuthyék az emeleten laktak, Fischerék hátul, az udvari lakásban. De a lányok nem tudtak megenni egymás nélkül; Ida a Fischerék cserépkályhája mellett majszolta a téli estéken a szerecsika almát; Terka tíz óráig csinította a barátnőjét, mikor a gazdag lányt a legelső piknikre elvitték.

Szentkuthy dúsgazdag földbirtokos volt, Fischer ellenben 800 forintért hivatalnokoskodott valahol az adópénztárban; de a társadalmi differencia semmiféle befolyással se volt a két gyermek barátságára.

Ida legelőször a pisze Fischer Terkának mutatta meg a gimnazisták szerelmes leveleit; a tizenöt éves Terka ellenben az Ida keblén zokogta ki mérheterlen fájdalmát, mikor első ideálja, a leányiskolai fizikai tanár, egy lisztkereskedő örökösével jegyet váltott.

Barátságuk akkor lobbant fel utoljára, mikor Ida tizedfél év előtt menyasszony lett s a Szentkuthyék lakásán reggeltől estig dolgoztak a varrónők és a divatárús kisasszonyok.

Terka akkor saját kezével varrta föl a finom csipkét barátnője kelengyéjére, mitse érezve a szegény lányok irigységétől, akik szívük mélyén az igaztalan sorsot átkozták.

Ida előkelő úriasszonnyá lett. Nem csoda, hiszen százezer forintnyi hozományt kapott. Fél év múlva a szegény Terka is férjhez ment egy becsületlen hivatalnokhoz. Mindketten a főváros

hullámai közé kerültek, bár többé mit se hallottak egymás felől.

Ida talán még álmában sem gondolt a Fischerék udvari lakására és Terkának csak néha esős délutánokon ötlött eszébe a havas téli alkonyatok emléke, mikor a csitri Ida élénk fecsegés közt sütötte náluk a sárga-piros oszonna-almáját.

— Milyen szép lettél! — mondta Fischer Terka bámulva. Lánykorodban sohasem hittem volna, hogy ilyen bájos asszony lesz belőled.

Ida mosolyogva pukkerlizett, aztán kedveskedve megsimogatta barátnője arcocskáját:

— Hát még te! Olyan vagy, mint egy aranyhajú francia baba!

— Vannak gyermekeid? kérdezte Terka kissé elfogultan.

— Meghiszem! Két édes babus van: egy hat éves leány és egy négyesztendő fiúcska: Emmi és Kari, ez a nevük. Mindkettő szőke és kékszemű.

— Azóta nem volt több?

— Brr! Isten ments! Két baba ez éppen elég. Ki győzné a sok nevelést és költséget?

— Hát neked van-e családod?

A Terka arcát anyai büszkeség sugározta be.

— Hogy van-e? De van ám? Ot kamasz.

Tartsa meg őket a jó Isten. Mind fiú: egész orgonasíp, az apjuk ugyancsak nagyra van velük!

— És hogy győződ a sok költséget az öt fiúra?

— Költség? Ahol háromnak jut, ott öt se marad éhen. A ruhát pedig egymástól öröklök a

Kérjük s elvárjuk a közrend valamennyi közegétől.

Am a szülőkhöz is van ismét egy-két figyelmeztető szavunk. Támogassák a hatóságot avval, hogy gyermekeiket nem engedik fékevesztett szabadjára. Az apai hatalom erejével és teljes súlyával tartásuk vissza gyermekeiket a veszedelmes tanyáktól, ahol kőtyavetyére jut az egész heti szerdék, pusztul az erkölcs, viharzik a szennvedelem és egy-kettőre forog a biéska.

A szomszéd Tapolca városában ott az intő példa. Isten ments, hogy Sümege is a betyárellet hasonló tanyájává süllyedjen. Alják utját mielőbb közös erővel és akarattal mindazok, akiknek ez hivatalbéli kötelessége. Mig nem késő!

Zalamegye néprajzi kincsei.

A néprajzi múzeumokat a kultúrminiszter legkiválóbb kincseik közé sorozzák. Azokban tükröződik vissza a népek nemzeti életének sajátossága. Az összehordott tárgyak megvilágító sugárakat lövelnek a nemzetek messze múltjára, a társadalmi élet alakulására, a nép életföltételeinek menetére és fejlődésére.

A néprajzi tudomány újabb keletű. Nálunk Magyarországon a nagy általánosság nem sokat törődik vele. Herman Ottón s a Magyar Nemzeti Múzeum néprajzi osztályának buzgó tisztviselőin kívül lelkes ügyszeretettel áthatott hivatottsággal más alig kultiválja a néprajzi tudományt. A nagy közönséget, sőt még a néprajzi sajátosságok fészkeit: a falvak tanítóit, papjait, gazdatiszti osztályát teljesen hidegen hagyja a néprajzi tudomány fejlődésének ügye. Szinte nem is csoda. Az etnográfia népszerűsítéséről gondoskodás alig történt. Sem a fővárosi, sem a vidéki sajtó intenzív módon rá nem tereli a figyelmet az éppen nálunk roppant fontos néprajzi ismeretekre. Nálunk a politika foglal el minden utolsó ujságsort. A fővárosi múzeumok népszerű előadásait 20-30 sorban említik meg, míg ha valamely honatyá elkurjant egyet kettőt a parlament cifra tetőzete alatt, hasábkobban tárgyalják ezt az egetverő eseményt.

Mi is az a néprajz, és miért fontos annak a művelése?

A néprajz a nép szellemének megnyilatkozását kutatja, a népszelmeteg alaki és tárgyi jelenségeivel foglalkozik, buvárkodik, hogy az összehasonlításokkal, az okok és okozati összefüggések kimutatásával az egész emberiség múltjára, a népeknek habár különböző időkben történt és egymástól független, de bizonyos törvényeken alapuló haladásra, vagy akár elmaradottságára világot vessen. Szóval megismertesse az emberrel azt, aki őt mindig legjobban érdekelte: magát az embert.

A néptan, mint összefoglaló tudomány, felöleli az antropológiát, a szomatológiát, az anatómiát, a filológiát, a nép lelki világát kutató pszichológiát, és a szociológiát és az ősrégészetet. Ezeknek édes testvére a néprajzi tudomány.

kis ördögök. Majd azért csak ember lesz belőlük valahogy.

— Micsoda az urad? — kérdezte Szentkuty Ida kíváncsian.

— Őh Istennek hála, most elég jó sorban vagyunk. László másodtitkár a Közgazdasági bankban; a renumerációval együtt felmegy a fizetése 1600 forintra. Sőt néha mellékesen is csöpöpn valami . . .

— A Közgazdasági bankban? — szólott Ida meglepetve és szép fejét kissé gögősen fordította aranyhajú barátja felé.

Ida finoman elmosolyodott. — Miért? Mert a véletlen csodálatos dolgokat művel: az én uram is ott dolgozik a Közgazdasági bankban.

A Terka arca vöröstre pirult az örömtől.

— A tied is? Nagyszerű! Hát eszerint félig meddig kollegák vagyunk. De megbocsátasz ugy-e, ha a kedves férjed nevét kérdelem; mert én bizony már régen elfelejtetem. Ha megmondod bizonyosan ismerni fogom; mert a László társait látatlanban is jól ismerem . . .

Ida kacérul hátraszegte a fejét és lassan kiszámított hangszílyal feltele: — A nevé? Talán ismered, ha megmondom: Bossányi Elek az uram neve . . .

Terka ijesztően elsápadt, a gyerekes mosolygást komoly megdöbbenés váltotta fel és majdnem hangtalanul susogta: — Bossányi Elek, a vezérigazgató, — az az urad?

Valamennyi együttvéve az emberi testtel összefüggő és a kulturális jelenségeket tanulmányozza.

Bennünket a szónak szorosabb értelmében értett néprajz érdekel különösképpen.

Össze kellene gyűjtenünk az egész megyében a lakosság lakására, ruházatára, táplálkozására, a vadászatra, halászatra, a földművelésre, a kisparrá, a népszokásokra, a születési, házassági, temetési szokásokra, ünnepekre, babonákra, népies művészetre stb. stb. vonatkozó adatokat, leírásokat, tárgyakat, képeket.

A magyar néprajznak nagy feladata az, hogy megállapítsa, milyen volt a magyarság ősi háza, milyen hajlékban lakott az ősi hazában és milyenben élte napjait ezer esztendőn keresztül Németországban a házak tanulmányozása valóságos tudományá fejlődött, amit „Hausforschung“ házbuvárlat név alatt ismerünk.

Ki törődik nálunk a régi házakkal? S ki írja le, ki fényképezi, ki ismerteti a falvak régi házeit? Senki! Évről évre rohamosan pusztulnak a korábbi évszázadok házai, évről-évre közbömbös lélekkel szaggatják el azokat a káposokat, amelyek a kutatót visszavezethetnék nemzeti eredetére. Alig van a mi úri társadalmunkban valaki, aki figyelmet fordítana az ősiségekre, melyek irott följegyzések hiányában egyedül alkalmasak arra, hogy leírják évszázadok, talán évezredekre fényt lővelhessenek.

Néhány magyar tudós az országnak nagyjában való bejárása után teóriákat állított föl, amelyek egyre magyarázzák, hogy milyen is a magyarság ősi háza. A teorák azonban egymástól eltérnek. Egyik halomba dönti a másikat. Ez természetes is, mert ötletszerűségeken, egyéni impressziókon alapulnak.

Az lenne tehát a feladata e megye értelmiségének, hogy a falvak és városok típusos házeit leírja, lerajzolja, lefényképezze, kicsiben megkésztítse.

Zalamegye, a Balatonmente, Göcsej kétségbevonhatatlanul a magyarság letelepülő helye volt. Parasztházaink rendszeres ismertetése sokat beszélhetne eleink életmódjáról. Kutassunk a házak típusa után, azaz állapítsuk meg falvaként azt a házat, amely a többinek jellegzetességeit viseli. Egy-egy régi parasztházról sokat olvashatunk. Figyeljük meg, hol vannak tornácok, üstökös, négysátoros, tűzfalas házak. Hány ablaka van a lakásnak. A legtöbb zalamegyei régi házban egy szoba, konyha és kamara van. Ezekbe a helyiségekbe külön ajtókat nyitnak a tornácra. A tűzfalon egy ablak világít a szobába, mely nem a közepén, hanem kissé oldalra van. Miért? Azért, hogy a sarokban álló asztalra világíthasson. Tanulmányozzuk a ház szerkezetét. Sok helyen tapasztaljuk, hogy a házak falait hatalmas keményfapadlókból tákolták össze. Miért? Mert abban az időben rengeteg erődségek borították a falu környékét. Más hol a házakat „foskerakás“-ul, „mérfaiból“ építik. Vannak azután „sövényfalak“, melyeket sövényből fontak s azután beszőrték. Irjuk föl, hogy a községben az épületek egyes részeit miként nevezik. Zalamegye úri közönsége óriási szókincset adhatna át ekként a nyelvészeknek, akik az összehasonlító nyelvészettel talán megtalálnák a kapcsolatot a mi házaink és a rokonepek, az ősi haza lakosainak házai között. Nekem feltűnt a nagykanizsai régi szuppos házak bünulatos egyöntetősége. Egyforma üstökös tető

van valamennyin, az ablakok elhelyezése a falak keményfa-anyaga, a lakószoba, a konyha, a kamara beosztása sok-sok házon ugyanaz. Ki gondolt pl. Nagykanizsán a sok inákedvelő fényképező, különösen a hivatalos közegek között arra, hogy azokat az érdekes házakat lefényképezzék, megmentsék, az utókor számára. Az a néhány ház teljesen világot vett a régi Nagykanizsa képeire, életére. Így vehetnének fényt az egész ország képeire, életére, kulturájára a többi helységek házainak megmentett képei. Azok az ősi házak rohamosan pusztulnak. Helyettük az úgynevezett vasutmenti építkezés veszi át a birodalmát, amely feledést borít a magyar nép lakás viszonyaira, a magyarság házára, ha csak nem akadnak a megyében lelkes férfiak, akik a magyar kultúra szeretetétől áthatottan iparkodnak összegyűjteni Zalamegye néprajzi kincseit.

Sági János.

H I R E K.

— **Esküvő.** Kardesony Kálmán sümegei szolgabíró folyó hó 22-én, tegnap tartotta esküvőjét Farkas Lujzika kisasszonnyal Lesencetomajon. Mint násznagyok Eitner Zsigmond orsz. gyűlési képviselő és Farkas Kálmán szerepeltek.

— **Ügyvéd.** Kulassy Sándor ügyvédjelölt, Takács Zsigmond helybeli ügyvéd volt irrodavezetője az ügyvédi vizsgát a múlt hét folyamán Budapesten szép sikerrel letette.

— **Egyházmegyei hírek.** A Hertelendy István elhunytával megüresedett lesencetomaji plébánia javadalmát a kegyurnak szabályszerű bemutatás levele alapján a megyés püspök *Magyarits* István csicsói segédlelkésznek adományozta. — A vallásalap kegyurasága alá tartozó *gyömörői* plébániára a pályázat határidőjét október 31-re tűzték ki.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Csapó* Kálmán torontálmegyei és *Szabó* Bertalan Zalavármegyei segédtanfelügyelőket jelenlegi minőségükben kölcsonnra áthelyezte.

— **Ültemzői kinevezés.** A főispán Belten Vendelt sümegei Ács János novai ülbistost eskörtornyai, Molnár Lászlót novai ülbistostnak nevezte ki.

— **Megyebizottsági tagok választása.** Október 20-án volt a 3 megyebizottsági tag választása. Sümege 348 szavazóból 144-en éltek szavazó jogukkal. *Bárdi-Ferenc dr. ügyvéd 115, Eitner* Jenő gyáros 107, *Barkóci Károly ügyvéd pedig 66* szavazatot nyert, a többi egyesek között oszlott el. Délután 5 óra tájban hirdette ki a szavazást vezető elnök, Németh János plébános a fennírt eredményt. Ez általános megelégedést keltett, mert arravaló férfiak képviselik városunkat a megye székházában.

— **Tapolcán** Deák Jenő dr., Fischer Gyula drt és Tús Autall, Alsólendván Fuss Nándort, Józsa Fábán drt, Hadrovics Eleket és Koller Ferencet választották meg.

— **Figyelmeztetés.** Törvény rendel, hogy az utakra és ezek tartozékaira semmit sem szabad rakni. A városháztéren az úgynevezett Kaufmanházi leszedett nagy, korhadt gerendák hetek óta ott hevernek az árokban és partjain. Vajjon meddig szenvedik meg a város közepén, az iskolaépület előtt az iskolások nyakatörésére azo-

— Igen kedvesem, a vezérigazgató az az uram. És én is nagyon örülök, hogy félig-meddig kollegák vagyunk.

Egy pillanatig mindketten hallgattak, Terka félénken, mint a bűnös gyerek. Ida büszkén diadalmasan, mint egy királynő, aki az inkognitóját levette. De aztán oly boldogan, aminő csak a hiúságában győzelmes asszony lehet, sugárzó, büszke pillantással cirógatta meg egykori barátóját: — Ne féj, majd gondom lesz az uradra. Tudod, hogy csak egyetlen szavamba kerül és az urad úgy fog előre menni, mint a parancsolat. . . . Hogy is hívják egyébként a férjedet?

— Hajós Lászlónak . . .

— Hajós László, helyes, nem fogom elfelejteni. És az uramat még ma este figyelmeztetem rá . . .

Terka szemét elfutották a könnyek, keze kissé remegett a felindulástól; csak most érezte a borzasztó távolságot, mely gyermekkorai barátójától elválasztotta. De a szive azért hálával és boldogsággal telt meg s félénken, alázatosan rebegette: — Mily jó vagy te, mily édes! És mennyi hálával tartozunk neked mindnyájan!

Ida nyájasan a kezét nyújtotta, még mindig nyájasan, jóindulattal, bár a hangja nem volt többé a régi.

— Isten veled, kis Terkám, Isten veled! Igazán örülök, hogy így véletlenül megláthatalak.

* * *

A teánál Ida megkérdezte az urát: — A bankjában dolgozik valami Hajós László?

Bossányi letette az estilapot: — Igen édesem, öt év óta van a kezem alatt. Nagyon szorgalmas és törekvő fiatal ember. Különbben mit érdekl magát Hajós László és a hivatal?

Ida zavartan kevergette a teáját, aztán mosolyogva így szólt: — Ha nem haragudnék, megkérném valamire . . .

— Halljuk!

— Ez a Hajós László a Fischer adótáros veje, akivel Váradon valamikor egy házban laktunk. Fischer Terka segíteni szokott a fészmémű varrásban, de azért állandóan fennhordta a pisze orrát. Ha jó férj volna, most megszerezne a feleségének az ő örömet, hogy magával a kedve szerint büszkélkedhessék.

— Hogyan?

— Hát úgy, hogy imponáljon a Fischer Terka urának. Ne engedje nagyon közel férközni magához; ne bizalmaskodjék vele . . . Hadd érezze az együgyű kis asszony, hogy mi a különbség kettőnk között. A fizetését azonban felemelheti, mert öt gyermeke van.

Bossányi mosolyogva csókolta meg a felesége kezét, aki jószívűen folytatta: — A pénzt azért nem szabad sajnálnia tőle, mert szegényke még mindig a leánykori bundáját hordja . . .

kat a disztelen gerendákat? Azt várják, hogy néhány gyerek nyakát szegie?

— **Halálozás.** Élete legszebb szakában alattomos gyilkos betegség törte le hosszú szenvedés után Veiszfeld Ödönt. Csak 29 éves volt. Élete fáján ott rágódott a tüdővész, lassan-lassan sorvasztva élete erejét, míg végre f. hó 21-én végképp megtörte azt. Temetése ma délután 2 órakor lesz.

— **A halatonfüredi szolgabírói járás tervezetét** mint halljuk, a miniszter jóváhagyta. Így ismét egy újabb szolgabírói állás lesz nemsokára beöltendő.

— **A József Főherceg Szanatórium Egyesület** mint értesülünk, elhatározta, hogy az országban szanatóriumi hölgybizottságokat alakít. Jó forrásból arról értesülünk, hogy a bizottság városunkban a következő hölgyeket kéri föl a hölgybizottság szervezésére: Darnay Kajetánná, Kellemen Károlyné drné, Epstein Vilmosné és Vértessy Béláné. A főkérendő tagok az egyesület védnöke József kir. herceg aláírásával díszes oklevelet kapnak, melynek művészeti rajzán egyik nagy festőművésztünk most dolgozik. Az egyesület elhatározta, hogy az első népszanatórium épületében elhelyezendő márvány táblán örökíti meg azoknak a lelkes hölgyeknek neveit, akik a nemzeti veszedelem ellen való küzdelemben a legnagyobb tevékenységet fejtették ki. A szanatóriumi hölgybizottság alakítása valóban szép és üdvös gondolat. És a derék egyesület valóban jól számolt, midőn a magyar hölgyvilágot keresi meg. Mert minden ügynek győznie kell amelyet a magyar nő fölkarol.

— **Siketnémák.** Az egész országban 22 126 siketnéma van, ezek közül iskolaköteles 6343. A dunántúli megyék siketnémáinak száma 3828, ebből iskolaköteles 992. Zalára 840 siketnéma esik 213 iskolakötelessel.

— **Tanfolyam befejező vizsgálat.** A tapolcai m. kir. v. n. ell. iskolában a néptanítók részére rendezett szülő és borszárművelési tanfolyam hallgatóinak vizsgálatát folyó hó 18-án volt, amelyen Tus Antal igazgató elnökölt. A hallgatók általában igen szép eredményt mutattak fel a hallott előadásokból. A komoly munka, az értékesítendő hasznos ismeretek elsajátítása jellemezte a hallgatókat. A vizsgálat végével Tus Antal igazgató búzdfő beszédében a szerzett ismeretek gyarapítására, kibővítésére és otthonukban leendő gyakorlati értékesítésére hívta fel a hallgatókat és mondott köszönetet az előadókknak és a vendégeknek. Majd jámbor Lajos hallgató úgy a maga mint a társai nevében köszönetet mond az igazgatóknak, előadókknak és a vendégeknek és kéri, tartsák meg őket szíves emlékülükben. A vizsgálatot a Himnusz elnéklése fejezte be. Délben özv. Kovács Györgyné vendéglőjében bucsulakomára gyűltek a tanfolyam hallgatói, mely után vig bucsuzások között váltak el egymástól és tértek otthonukba.

— **A Mura áradása.** A Murának a hatalmas áradása, amelyhez hasonlóra még a legöregebb emberek sem emlékeznek, megkövetelte az idén is a maga áldozatát. Amint Estenyéről értesülünk, a romboló víztömeg elvitte a hidat s a hidon éppen keresztül haladó 2 szentmargitai polgár, akik a szentilonai vásártól hazafelé tartottak, a vízbe estek s ott lelték halálukat. — Szerencsésülük a muramentieknek az, hogy már minden termésüket betakarították, mert ha ez a szörnyű áradás korábban jött volna, most az egész Muramente éhínségnek nézne elé. A Mura szabályozása mégis csak nagyon kívánatos lenne már.

— **Tapolca közbiztossága.** Sokat írt már tapolcai lapársunk az ottani állapotokról, ami világos képét adja az ottani szomorú viszonyoknak. Verekedés, gyilkosság, éjjeli csend és rendzavarás, erkölcstelen és illetlen viselkedés, ablak és fejbeverések, utonállások temető rombolás jellemzik a tapolcai közállapotokat. Nem tudjuk, mi lehet a szomorú állapotoknak oka, de bizonyára nagyon jellemző az ottani gyenge lábon álló közigazgatásra, ha ezeknek megújítását szigorú fellépésével meg nem akadályozza. Nem hisszük, hogy tud róla megyei alispánunk, mert akkor bizonyára talánna módot szigorú intézkedésekkel ezek megszüntetésére. Hát hová jut Tapolca, ha ez így tovább halad?

— **Kétszer virágzó körtefa.** Nemcsak a nóta szerinti akácfa, de Weiler Kálmán tapolcai lakos szentgyörgyhegyi körtefája is kétszer virágzik az idén. A kedvező időjárásnak tulajdonítható, hogy a fa másodsor is tele van virággal, milől természetesen alig lesz gyümölcs.

— **Nincs borvevő.** Tapolcáról kapjuk a hírt, hogy az idén a szüretre Tapolca vidékén semmi panasz sem lehet, de elég szomorú jelenség azonban, hogy borvásárló alig akad. Más években csoportosan keresték fel a borvásárlók, most semmi kereslet, pedig a kiszagda úgy, mint a nagytermelő alig várja, hogy drága pénzen létesített szőlőjének hasznát lássa. A jövő hónap-

ban rendezendő borvásár lesz hivatalos a vidék borértékesítését előmozdítani. — Sümege is így van, de a mi gazdáink még a borvásárban sem reménykedhetnek.

— **Csöndélet.** Az új bor rendezés főforralja az emberi szenvedelmeket. Izgága emberek duhajkodásai már egész napirenden vannak. Sokszor véres jelenetekben törnek ki azután a fekevesztett indulatok. Sümege f. hó 16-án három sutlyó legényke megtámadta Istenes Kálmán borszárművelési munkást s Simonyi István fején és kezén megsebezte őt. Kis János rendőrfőnömetter ápr. odaért, mire a vitézek elmenekültek, de a bíróság majd számol velők.

Ugyane vasárnap estéjén Neumark Mihály vendéglőjében földmives és iparos legények voltak. Mindegyik csoport külön-külön szobában. Fehér Lőrinc rozott multu legény belekötött az iparos legényekbe, mire a két társaság között általános gabajodás támadt. Röptültek az üvegek szobába be, szobából ki. Végre az uccára huzódott ki a csetepaté s az iparosok az este sötétjében menekültek. Fehér Lőrinc, Márkus István, Mester József, Kálmán István, Szijártó Pál és Péhér Ferenc azonban Pápai Pált vesztére a hamuházi uccában utolérték, Kálmán a vele vitt székkel leültette, Fehér Lőrinc pedig késével hat mély szurást ejtett rajta. A harcnak nézőközönsége is akadt, köztük Pápai edesapja, aki a sötétben csak hangjáról ismert rá immár összeszurkált fiára. Ez súlyos sebekkel nyomja az ágyat, a többi ellen pedig a bíróság megindította a vizsgálatot.

— **Rossz szomszédság török átok.** Szabó Mihály és Borsi Mihály sümegei bazaltbányai munkások közös udvarban laktak. A szomszédok között nem volt valami atyafiságos viszony, mert Szabó, mikor amúgy beszédt a jóból, többször sértegette a Borsi asszonyát. Folyó hó 16-án délután 4 órakor ismét erősen illuminálva tört haza s elkezdte most a saját asszonyát szidalmazni Borsi, ki az udvaron egy lapittal a trágyahalmot rendezgette, abban a hitben, hogy megint valék van Szabónak baja, rászólt: Mi baja már megint? Ebből szövéltetés kerékedett s Szabó bicskájával Borsira támadt. Ez azonban, mielőtt Szabó megszurhatta volna, a lapittal úgy fejbe csapta, hogy elterült a földön. Azután még két-három ütést mért rá a fölündült ember. Szabót felesége bevezette s lefekletta. Egész éjen át erősen hörgött, felesége azonban azt hitte: alszik. Reggelre azután, mire orvost hívtak, elaludt örökre. Borsi ellen a vizsgálat folyamatban van.

— **Nemzetközi tolvaj kicsiben.** Csatarics József zrinnyifalusi születésű csavargó egy társával szeptember 18-án éjjel Solya Mihály nagyfalusi lakos udvaráról maguk elhúzták a szekeret egészen Novoszelóra, hogy onnan másnap a Drávan keresztül Horvátországba vigyék eladni. A meglapolt gazda azonban másnap a szekér kerékei nyomán haladva feltalálta szekeret s az egyik tolvajt el is fogta még aznap a csendőrség, de Csataricsnak sikerült megugrania s máig sincs elfogva. Horvátországba szökött, majd később Steierországba és mindenütt lopásból tartotta fenn magát. Most Polztrauban és Fridauban elkövetett lopásaiért keresteti a steier bíróság. Ha tehát kézzekerül, ismételnie kell az utat Magyarországból Horvátországba s onnan Steierországba, hogy mindenütt számonkérhessék viselt dolgait.

— **Megszökött póttartalékos.** Kolmanics Viktor csáktornyai születésű 48. ik gyalogezredbeli póttartalékos folyó hó 3-án rukkolt be nagykanizsára a 8 heti kiképzésre. Folyó hó 16-án azonban megszökött az ezredtől és haza jött Csáktornyára, hogy — mint állítja — a kedvezőt láthassa, mert nélküle már nem tudott elhenni. Este 10 órakor állított be szive választottjához, de olyan zajjal, hogy a leányuk a gazdája kénytelen volt a rakoncátlan katonára megfékezésére a csendőrség segédelmét igénybe venni, mikor is kitudódott az engedély nélküli utazás. A csendőrség így azután a dezertor póttartalékosat átadta az uhánus őrségnek, kik másnap visszakísérték hűtlenül elhagyott ezredéhez.

— **Elégelt gyermek.** Folyó hó 18-án a déli órákban Nagy Roza bókaházi lakos ebedfőzés közben elment a kútra, mely a második szomszéd udvarán van s míg onnan visszajött, az alatt a felügyelet nélküli hagyott 1 és 1/2 éves László nevű kis fia odament a tűzhelyhez. miközben ruhája tűzet fogott és rövid kintlódás után égési sebeiben meghalt. A gondatlan anya ellen megindítottak a vizsgálatot.

— **A kés F. hó 16-án este.** Halál Elek 21 éves földmives, sándorházi lakos elment Glinger József szintén sándorházi kocsmároshoz, hogy egy pohár bort megigye. Oda ült az ott borozgató ifúság közé, hol egyideig szépen elbeszélgettek; egyszerre csak valamin összeveszték és verekedni kezdtek. Langstädler János sándorhá-

zai lakos kését előkapván, Halál Elekét szíven szúrta, ki rögtön szörnyet halt. A gyilkos azonnal letartóztaták és a zalaegerszegi fogházban várja méltó büntetését.

— **Haladunk a korrall.** Aig néhány éve, hogy megindult az országban a mozgalom, minden ház végeihez, elejéhez és kertjében lúpos-szőlőket ültetni, már is oly óriási tért hódított magának ezen eszme, hogy nincs oly rész hazánkban, hogy tömegesen fel nem karolnak. Hát, ez nem is csuda, mert nézzük meg például Fehértemplom városát, ahol aig van ház, melyet óriási törzsd lúgas-szőlő ne ékesítene, mely bőven ellátja az egész családot az éres kezdetől egészen tel folyamán finom csemegeszőlővel, minden évben terem a legcsekélyebb gondozás nélkül. Ezért igen melegen ajánljuk mai számunk hirdetés rovatában, ábrán is bemutatott „Szőlőlugast ültessünk” című hirdetésünket olvasóink b. figyelmébe. — Színes fénynyomatú árjegyzéket mindenkinék, ki címét tudatja, ingyen es bérmentve küldetnek.

— **Sirmécsek.** A kellemetlen szagu fagygy sirmécsek helyeit ma már mindenhol steierből készült sirmécseket használnak, mely több órán át ég, szépen világít, a szél nem oltja el. 1 db ára 10 fillér. Kapható Darnay Kálmán kereskedésében Sümege.

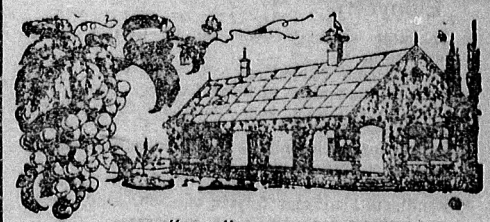
— **Sárcipő (galoschni) hölgyek részére.** 1 pár 2 K 50 fillér; duplaeős, urak részére 3 K 50 fillér Wursburger Jakubnál, Sümege.

Ajánlkozás.

Fiatal bodnár, aki több évi tapasztalat után mesterségében teljes jártasságra tett szert, uradalomban önálló alkalmazást keres. — Cim a kiadóhivatásban.

Sirkoszorúk!

Nagy választékban, egészen le szállított árak mellett kaphatók Scheiber Mari divatáru kereskedésében, Sümege.

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lúgasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkifűnőbb muskataly és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincs oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, keletiéseknek stb. a legremekesebb dísz, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a leghatározottabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetése vonatkozó, színes fénynyomatú katalógus bárkinék ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelező lapon tudatja.

Cim:

Ermelléki első szőlőültetvénytelep, Nagy-Kagya, n. p. Szekelyhid.

A vidéken lakó családoknak
mellőzhetetlen
 a **hygienikus és teljesen szagtalan**
 oszár. és kir. szabadalmazott

szobakloset,
 mely mint elegáns butoridarab, bármilyen lakásban
 elhelyezhető.

Betegtoló kocsik
Hyg. köposzeszék
Bidettek és irrigatorok
Mosdó- és fürdőkádak.

Építő- és ártóanyagokat ingyen és bérmentve küld

GUTTMANN L.
 oloset-gyár
 Budapest, IV., Városház-utca 2. szám
 (Kossuth Lajos-utca sarkán.)

BRÁZAY FÉLE
SÖSBORSZESZ
 NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
 KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
 HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
 MELLEKELVE VAN!

Lakások, gazdasági épületek
 fedésére szolgáló vízátlatlan
kátrányos fedőlemezt,
kátrányos pépszalagot és
kátrányt állandóan raktáron tart
 és a legolcsóbban elárulsit
Würzburger Jakob, Sümege.

30 napi próba!

A világhírű **John Scott, Mar-
 itt és Holzer amerikai**
órágyárosok megbízásából,
 kik gyártmányait Európában is
 híressé akarják tenni és ezáltal az
 olcsó »Syst Roskopf« jegyű órákat
 tulversenyezni, küldök utánvétellel
 vagy az összeg előzetes beküldése
 mellett.

csak 2 ft. 80 kr.-ért

Egy igen nélkülözhetetlen nickel anker remontoir »Scott
 Watch Patente« jegyű zsebórát, erős 36 órás, pillanatra
 pontosan járó nickel szerkezettel, zománczott előlappal,
 permutatóval 5 évi jóállás mellett. (Minden zselórához
 egy elegáns goldin órálánc és rejláncikk **ingyen** mel-
 lékeltetik).

Nem megfelelőnél a pénz vissza azért kockázatlanság kizárva

M. J. Holzer
 óra és aranyru gyári raktár nagyban.
 Krakau (Öst.) Dietelgasse 66.
 A cs. és kir. állambizalmnokok szállítója.
 Képes árjegyzék órákról és aranyrukról ingyen és
 bérmentve.
 Ügynökök kerestetnek
 Hasonló hirdetések utánzatok.

Világhírű!
 a „**REKORD**“ festészeti műintézet
 a kiválóan sikerült
 életnagyságú arcképeiről, melyeket elismert
 művészek által készített. Számos (kir. köz-
 jegyző által hitelesített) elismerőlevél a vi-
 lág minden tájáról.

Elsőrangú képek árai:
 Olaj-, aquarell- és pastellfestésben fénykép után
 48-68 cm. nagyságban, ára 20 korona.
 Legfinomabb kivitelű Blom-, Platin- és kré-
 tarajz ára 5 korona.

Részletes árjegyzék bérmentve!
 Egy életnagyságú képet készítettünk minden-
 kinek teljesen ingyen, ha részünkre 3 ren-
 delést szerez és azokat egyenkint vagy
 egyszerre beküldi.

„**REKORD**“ festészeti műintézet.
 Budapest, VII. Rottenbiller-ucca 46.

Hirdetéseket
 jutányos áron felvesz
 a kiadóhivatal.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés és más ideges bajban szenved,
 kérjen iratot ingyen és bérmentve a szabad-
 hatyú gyógyszerár által Majna-Frankfurt

Jónak, a jobb
 az ellensége.

Tényleg a legjobb az eddig használatban levő
 szappan, szódá, por, stb. anyagoknál vászon és pamut
 ruháimnak mosására, a **Schicht** által újonnan feltalált

mosókivonatot,
„Asszonydicséret“
 védjeggyel,
 a ruha beáztatására.

Előnyök:

1. Az eddig szükséges volt mosási időt a felére csökkent.
2. Fáradságot a negyedére.
3. A szódá használatát teljesen fölöslegessé teszi.
4. Minthogy tisztább, tehát fehérebbé is varázsolja a ruhát.
5. Ugy a kezeknek, mint a ruhának teljesen ártalmatlan, amiért az alatt jegyzett czég kezességét vállal.
6. Rendkívül kiadósága folytán olcsóbb, minden más mosáshoz képest.

Nemkülöztethetlenné válik minden háziasszony és mosónőnél egy egyszeri kísérlet után.
 Mindenütt kapható.

Schicht-szappan
 „szarvas“ vagy „kulcs“

leggyel

Jobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan.
 Minden káros alkotórésztől mentes.
 Mindenütt kapható!

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

Schicht György, Aussig
 A legnagyobb gyár a maga nemében, az európai szárazföldön.

Megérkeztek Sümege! Grünfeld J. szabó fizetébe a legújabb őszi és téli valódi hazai divatszövetek, melyből a legolcsóbb és **legelőnyösebb** feltételek mellett készítek a legjobb **fővárosi munkások** által divatos öltönyt, felöltőt, téli kabátot, és külön divatmellényeket. Raktáron tartok kész férfi-, fiu- és gyermekruhákat, mindennemű utazó és rövid bundákat. Készítek legújabb szabás szerint mindennemű papi ruhákat, címádot, reverendát; vasúti tisztii és altisztii egyenruhákat, **divatos női kabátokat** és mindennemű Libéria ruhákat uradalmak részére. Kapható divatos **gummizott szövet esőköpeny** minden színben 30 koronától feljebb. — Az üzletemben készült ruhák minden hónapban egyszer **díjtalanul** vasalhatnak. — Vidéki **meghívásra** dús választékú mintáimmal személyesen megjelenek. **Tessék meghívást küldeni**, azzal nem jár semmi kötelezettség és csak az olcsóság és jó minőség végett tekintendé mintáimat. — **Gyári árban** kaphatók a legjobb minőségű szövetek és minden hozzávaló bélések nagy választékban.

Becses pártfogását kérvén, maradok teljes tisztelettel

Grünfeld J. szabó nagy szövetraktára.

A hölgyvilág részére!!

Minden t. hölgy saját maga, minden divat szerint,
 fáradság nélkül készítheti
 ruháját a **Guschelbauer Antal-féle**
szabályozható női derék-szabászati készülék
 segítségével anélkül, hogy a szabászati rajtot megtanulta volna.

Eme készülék minden testalkat részére szabályozható.

Akadémiailag vizsgázott. Számos elismerő-irat.
 Utánvét mellett! Egy készülék ára 3 korona. Utánvét mellett!
 Minden kulturállamban törvényesen védve és szabadalmazva.
GUSCHELBAUER ANTAL, SOPRON.
 Képviselek minden helységben kerestetnek. Magyarazatot ingyen küldök.